

Visy Anna, Hidas Karina Ilona, Barkó Annamária, Horváth-Mezőfi Zsuzsanna, Jónás Gábor, Friedrich László

Természetes nitrátforrás hatásának vizsgálata hagyományos pácolású termék esetében mesterséges adalékanyag csökkentése céljából

Szerzők elérhetősége

Visy Anna¹ 0000-0001-8259-8429 | tudományos segédmunkatárs
visy.anna@uni-mate.hu

Hidas Karina Ilona¹ 0000-0002-5499-0623 | tudományos segédmunkatárs
hidas.karina.ilona@uni-mate.hu

Barkó Annamária¹ 0000-0001-8260-3021 | PhD-hallgató
barko.annamaria@phd.uni-mate.hu

Horváth-Mezőfi Zsuzsanna¹ 0000-0002-5161-0699 | kutatási munkatárs
horvath-mezofi.zsuzsanna@uni-mate.hu

Dr. Jónás Gábor¹ 0000-0003-4064-775X | egyetemi adjunktus
jonas.gabor@uni-mate.hu

A szerzők munkahelye:

¹ MATE, Állattermék és Élelmiszertartósítási Technológia Tanszék
Munkahely címe: 1118 Budapest, Ménesi út 43-45.

Összefoglalás

Az egészségesebb, fogyasztók által elfogadott élelmiszerek iránti növekvő kereslet kielégítése érdekében számos hús-feldolgozó kezdett el növényi alapú pácolóanyagok használatával kísérletezni. Ez alapján az elvégzett kutatási munkánk célja a mesterséges nitrit helyettesítése hagyományos pácolású, hosszú érlelési idejű termékek előállításánál természetes eredetű nitrátforrásokkal, és az így készített termék minőségi jellemzőinek vizsgálata volt.

Természetes nitrátforrásként a zeller alkalmazhatóságát vizsgáltuk. Kísérleti munkánkban zellergyökérporral, zellergyökérpor és nitrátbontó mikroba (*Staphylococcus carnosus*) kombinációjával készítettünk nyers, pácolt, csont nélküli sertéskarajt. Kontroll mintaként a hagyományosan pácolt hús szolgált. A minták nedves pácolását minden esetben 7 napig, 10 m/m%-os NaCl-oldatban végeztük. A nyers hús tömegére számított 0,5% mennyiségű zellerport és a *Staphylococcus carnosus* (10^6 TKE/cm³) szuszpenziót a pácléhez adagoltuk. A pácolás során nyomon követtük a pácérettséget mutató pácolt szín kialakulását, a minták sótartalmát, vízakivitását, valamint nedvességtartalmát. Ezenkívül célunk volt még vizsgálni a termék nitrit- és nitráttartalmának alakulását, valamint a *Staphylococcus*-szám változását.

A különböző adalékanyagokkal pácolt termékek esetén az L*, a* és b* színtényezők közül csak az a* (vörös)-értékek esetében volt szignifikáns különbség a termékek között. A nátrium-nitrit felhasználásával készített termék a*-értéke mind a pácolás, mind az érlelés során szignifikánsan nagyobb, vagyis a hús vörösebb volt, mint a zellerporral, valamint a zellerpor és *Staphylococcus carnosus* kombinációjával pácolt mintáké. A különbség az emberi szem számára is jól látható volt. A nátrium-nitrittel készített termékek nitrittartalma a pácolás és érlelés során 68 mg/kg-ról 34 mg/kg-ra csökkent. A zellerporral készített termékek esetében a nitráttartalom az érlelés végére 37 mg/kg és 43 mg/kg volt, a nitrátból redukálódott nitrittartalom pedig 13 mg/kg és 25 mg/kg. A kísérlet során alkalmazott zellerpor-mennyiségből kevesebb nitrit keletkezett, mint a nátrium-nitrittel készített termékekben.

Kulcsszavak: pácolás, nitrit, nitrát, zellerpor, Staphylococcus carnosus

Irodalmi áttekintés

Magyarországon az egészséges táplálkozás nem rendelkezik nagy múlttal, ma már azonban azt mondhatjuk, folyamatosan nő az egészségtudatos vásárlók tábora. Sok fogyasztó már nem a termékek ára, illetve gyors elkészíthetősége alapján vásárol, hanem az egészségesebb, természetes összetevőket helyezi előtérbe. Mérvadóvá vált napjainkban az úgynevezett E-számok mennyisége a termékekben. Mind a tudományban, mind a hétköznapokban nagy az érdeklődés a nitrittel kapcsolatban is. A nátrium-nitrit a legfontosabb adalékanyagként említhető meg a húskészítmények esetében (E 250). A hústermékekkel kapcsolatos fogyasztói elvárások változásai, valamint a megnőtt globális verseny korábban nem tapasztalható ösztökélést adott a tartósításban és a hozzávalók rendszerének fejlődésében a húsipari szektoron belül. A fogyasztók egészségesebb hústermékeket igényelnek, melyek sóban, zsírban, koleszterinben, nitritben és kalóriában szegények.

A pácolás során használt nitrit elsősorban mikrobiológiai hatása miatt jelentős, fontos szerepet játszik azonban a színiakításban (TROY és KERRY, 2010), valamint a zsiradék avasodásának gátlásában is (PEGG és SHAHIDI, 2004). A nitritnek ezenkívül ízki alakító hatása is van, mely a jellegzetes pácolt íz létrejöttében mutatkozik meg. A nitrit fogyasztásával kapcsolatban az utóbbi időben komoly aggályok merültek fel. A természetes termékek iránti fogyasztói igény miatt a nátrium-nitritet egyre több esetben helyettesítik alternatív összetevőkkel (HUNG et al., 2016). A zöltségek és a fűszerek nagy nitráttartalmának kedvező szerepe van, mégpedig akkor, ha adalékanyag-mentes (E-szám-mentes) készítményt kívánunk előállítani. Az elmúlt években kísérleteket végeztek egyebek között zellerporral, vörösrépporral és svájci mángoldporral is a nitrit természetes forrású helyettesítésének lehetőségeire (CHOI et al., 2017; REDFIELD és SULIVAN, 2015; SHIN et al., 2017). Ezek a nagy nitráttartalmú növények nitrátforrásként is felhasználhatóak a hús-

készítmények gyártása során. Ilyenkor azonban nitrátbontó baktériumot is kell adni a termékhez. A növényeket (zöltségeket) adhatjuk szárítmányként (SUTER és HADORN, 2007), porított formában is (VAQUERO-MARTÍN et al., 2009) vagy fagyasztva szárított porként (TSOUKALAS et al., 2011). Miután a nitrátbontó baktérium elvégezte a nitrát nitritté történő redukcióját, az így keletkezett nitrit már ugyanúgy fog viselkedni a termékben, mintha adalékanyagként adtuk volna hozzá. Tehát ebben az esetben is tartalmazni fog az ételkészítés nitritet, ez azonban a saját nitrátjából redukálódik nitritté. Egyes gyökérszöltségekben és levélzöltségekben jelentős mennyiségű nitrát van jelen (akár 2500 mg/kg), amely természetes nitrát-, illetve nitritforrásként használható, lehetőséget adva így a mesterséges adalékanyagként használt nitrites pácsó (E 250) csökkentésére (STÉGERNÉ et al., 2007).

Anyag és módszer

Minták előkészítése

A kísérletben a hagyományos módon, valamint zellergyökérporral és zellergyökérpor + nitrátbontó mikroba (*Staphylococcus carnosus*) kombinációjával pácoltunk csont nélküli sertéskarajt. A kontrollként szolgáló terméket a hagyományos gyártástechnológiának megfelelően nátrium-nitrit felhasználásával készítettük. A nedves pácolás minden esetben 7 napig, 10 m/m%-os NaCl-oldatban történt. A természetes összetevőkkel történő kezelés során a nyers hús tömegére számított 0,5% mennyiségű zellerport és a *S. carnosus* (106 TKE/cm³) szuszpenziót a pácléhez adagoltuk, és diffúzió útján juttattuk a nyersanyagokba. A nedves pácolást követően a termékek érlelése 12 °C-on és 60-85% relatív páratartalom tartományban történt. A mintavételi napok a következők voltak: 0., 1., 4., 7., 14., 21. és 34. nap.

Sótartalom meghatározása

A minta sótartalmát Mohr szerinti argentometrás titrálással határoztuk

meg. A titrálás során ezüst-nitrát mérőoldatot és kálium-kromát indikátort kell alkalmazni. A módszer lényege, hogy a mintában található kloridionokkal az ezüst-nitrát mérőoldat reakcióba lép, és ezüst-klorid válik ki, mivel ez oldhatatlanabb, mint az ezüst-kromát. Ha az oldatban lévő összes kloridion kicsapódott, az ezüst-nitrát fölöslegétől vörösbarna ezüst-kromát-csapadék válik le. A színátcsapás, ami a titrálás végét jelzi, szemmel is látható. A méréshez szükséges húsmintákat apró darabokra vágtuk, majd kb. 5 g-ot egy 100 ml-es Stift-lombikba mértünk, és a lombikokat desztillált vízzel feltöltöttük. Ezt követően a mintákat 30 percre egy 70-80 °C-os vízfürdőbe helyeztük. A hőkezelést követően a lombikot desztillált vízzel jelig töltöttük, majd az oldatot redős szűrőpapíron leszűrtük, és az így keletkezett szűrletből 10 ml-t 5-7 csepp 5%-os kálium-kromát indikátor jelenlétében 0,1 n ezüst-nitrát mérőoldattal vöröses-barna színig titráltuk. Mintánként három párhuzamos mérést végeztünk, és a kapott mérőoldatfogyásokból határoztuk meg a hús átlagos sótartalmát.

A minta NaCl tartalma a mérőoldat fogyása alapján a következő képlettel számolható:

$$\text{NaCl} \left[\frac{\text{m}}{\text{lm}} \% \right] = \frac{V_f \cdot f \cdot E \cdot V_{ST}}{V_T \cdot m}$$

Ahol:

V_f mérőoldat fogyása [ml]

f mérőoldat faktora

E sóegyenérték (1 ml 0,1 M AgNO₃ 5,85 mg NaCl-nak felel meg)

V_{ST} Stift-lombik térfogata [ml]

m bemért hús tömege [mg]

Szín mérés

A mintákon bekövetkezett színváltozásokat MINOLTA CR-400 típusú tristimulusos színmérő készülékkel vizsgáltuk. A készülék három adatot határoz meg a mérés során, ezek az L*, az a* és a b* értékek, amelyekből következtetni lehet a színváltozás mértékére. Az L*, vagyis a világossági tényező értéke a 0 és 100 közti tartományban mozog, minél világosabb a minta, annál magasabb az L* értéke. Az a* a zöld színeze-

tet jelenti negatív tartományban, míg pozitív érték esetén a vörös színezetet jellemzi. A b^* negatív tartományban a kék színt jelöli, pozitív értékei esetén a sárga színárnyalatra utal. Mérések előtt megtörtént a műszer kalibrálása, majd minden mintán öt párhuzamos mérést végeztünk.

Nedvességtartalom meghatározása

A nedvességtartalom [%] meghatározásához a húsmintákat (1,5-2 g) Petri-csészékbe helyeztük, majd szárítószekrényben 105 °C-on szárítottuk tömegállandóság eléréséig. Minden minta esetén 3 párhuzamos mérést végeztünk.

Vízaktivitásmérés

A minták vízaktivitását LabMaster aw neo laboratóriumi műszerrel mértük. A méréshez vékony darabokat vágunk ki a mintákból, melyeket műanyag mintatartóval a műszerbe helyeztünk. A vízaktivitás mérése automata módon történt. A párhuzamos minták száma 3 volt.

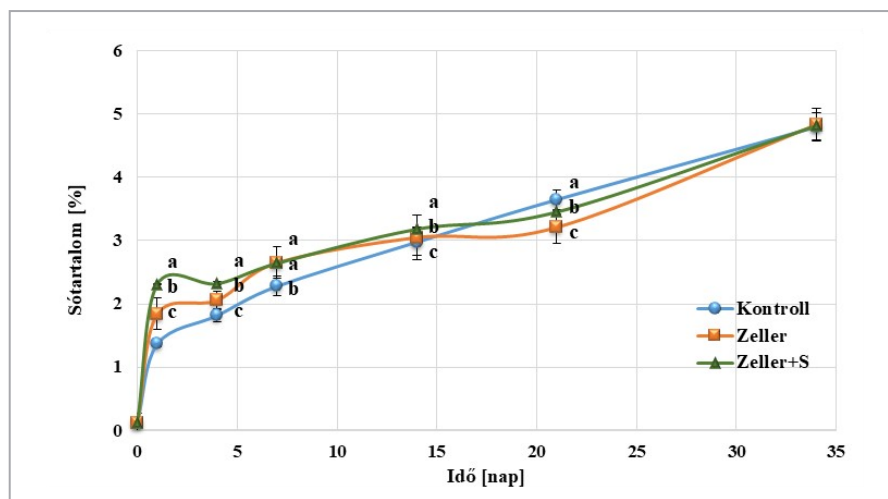
Nitrit- és nitráttartalom meghatározása

A minták nitrit- és nitráttartalmának meghatározása az MSZ 6905:1981 szabvány szerint történt (Húskészítmények nitrit- és nitráttartalmának kimutatása és meghatározása).

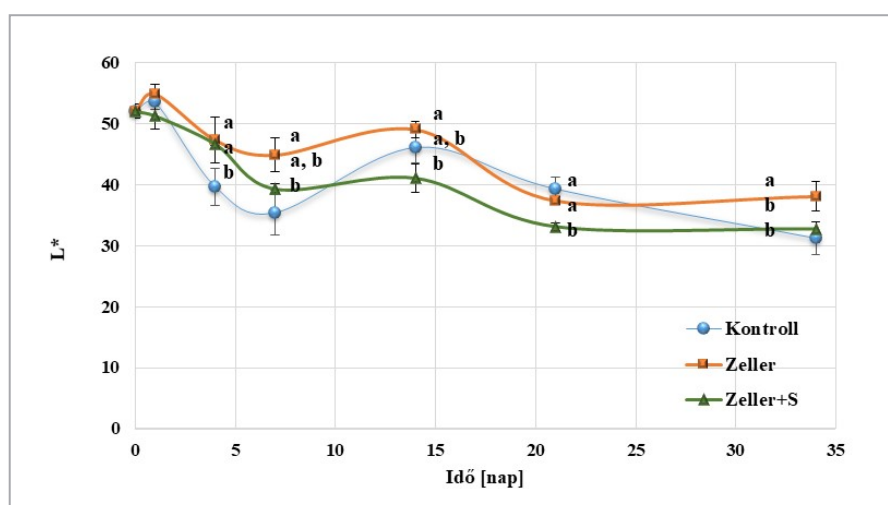
Staphylococcus-szám meghatározása

A mikrobiológiai vizsgálat elvégzéséhez 10 g mintát vágunk, majd tízszeres higítással steril peptonvízben 90 másodpercig homogenizáltuk. A homogenizált mintákból higítási sort készítettünk, majd kálium-telluritot tartalmazó Baird-Parker-féle agar felszínére szélesztettük.

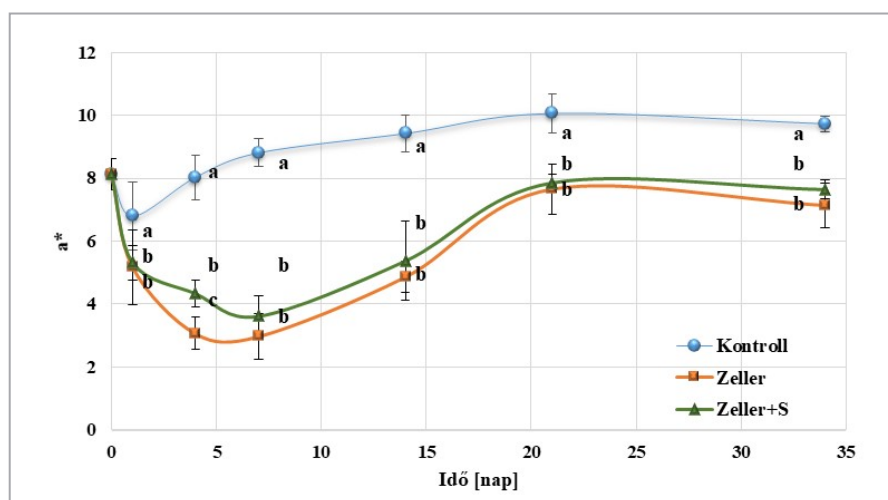
A szélesztések 37 °C-on 72 órán keresztül voltak inkubálva. A telepképző egységeket (TKE) Scan500 automata telepszámláló készülékkel határoztuk meg.

1. ábra: Sótartalom alakulása különböző pácléösszetétellel pácolt húsok esetén

2. ábra: Világossági tényező (L^*) értékeinek alakulása különböző pácléösszetétellel pácolt húsok esetén

3. ábra: Vörös színtényező (a^*) értékeinek alakulása különböző pácléösszetétellel pácolt húsok esetén

Statistikai értékelés

Az adatok statisztikai elemzése egytényezős varianciaanalízissel történt, IBM SPSS 23.0.0 verziószámú statisztikai szoftver segítségével. A statisztikai

értékelés első lépéseként átvizsgáltuk (Explore) az adatsorokat, amellyel a kiugró (outlier) és az extrém (extreme) értékeket szűrtük ki.

Ezt követően az adatsorokon egytényezős varianciaanalízist (ANOVA)

végeztünk $p < 0,05$ szignifikanciaszint mellett. Az ANOVA-elemzés első lépéseként az adatsorok szóráshomogenitását Levene's-tesztel végeztük el. A statisztikai eredmények alapján azt vizsgáltuk, hogy az egyes mintacsoportok között van-e szignifikáns különbség a vizsgált paraméter tekintetében. A szignifikáns különbségeket a mintacsoportok között különböző betűkkel jelöltük a diagramokon.

Eredmények és értékelés

Sótartalom

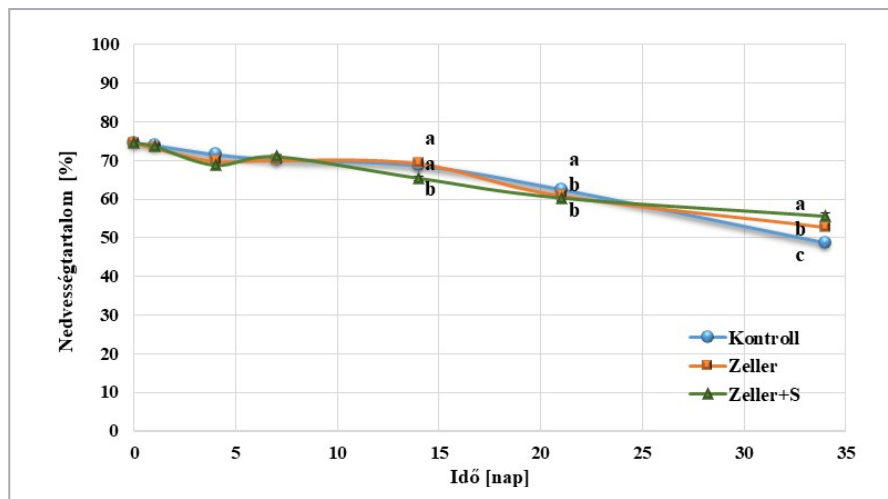
A sótartalom-eredmények alapján megállapítható, hogy a pácolási szakaszban a zellerporos minták sótartalma volt magasabb, azonban az érlelés során a kontroll minta bizonyult sósbabbnak. Az érlelés végére a 3 minta sótartalma kiegyenlítődött, ami a felhasznált NaCl azonos mennyiségével magyarázható. A statisztikai eredmények alapján egyes mintavételi napokon szignifikáns különbség volt a különböző összetételű páclével pácolt minták között, ami az eltérő geometriai méretű húsok eltérő szövetszerkezete következtében kialakuló különböző diffúziós sebességekkel magyarázható.

Az elvégzett statisztika alapján a sótartalom-értékekre a pácolási módokkal szemben a pácolási időnek volt jelentősebb hatása. Az eredményeket az 1. ábrán mutatjuk be.

Színjellemezők

A minták színmérése során kapott eredményeket elemezve a világossági tényező (L^*) esetében mindhárom mintánál azonos tendencia figyelhető meg (2. ábra).

A pácolás során a só hatására bekövetkező duzzadás következtében az L^* értéke csökken, majd az érlelés alatt, ahogy száradt a minta, újra csökkenés volt tapasztalható. A kísérlet végére azonban a kontroll minta szignifikánsan világosabbnak bizonyult. Ez a statisztikailag is alátámasztott különbség a vörös színtényező (a^*) esetén is megfigyelhető (3. ábra).

4. ábra: Nedvességtartalom alakulása különböző páclösszetételű pácolt húsok esetén

A nitrit mioglobinnal való reakciója következtében a húsról jellemző vörös szín kialakulása megtörtént, ami azonban a zellerporos minták esetén elmaradt. Hasonló eredményeket kaptak POSTHUMA és munkatársai (2018) is, akik kísérletükben szintén azt tapasztalták, hogy a nátrium-nitrittel pácolt húsok pirosabbak voltak, mint a zellerporral készített minták. A 21. napon történt mintavételnél a mikrobás minta kezd pirosodni, a 34. napra pedig a színe már közelít a kontroll mintáéhoz. A csak zellerporral pácolt minta végig barnás árnyalatú volt. Ez a fogyasztók számára nagy hátrányt jelent a termékválasztáskor. Mivel a természetes módon pácolt termékekben általában kisebb a nitritkoncentráció, mint a hagyományos módon pácolt termékekben, a természetes pácolási eljárások egyik fejlesztése az aszkorbinsav természetes forrásának beépítése cseresznyepor formájában. Az aszkorbinsav elősegíti a nitrit nitrogén-oxidá történő átalakulását a pácolt szín kialakulásához. Az aszkorbinsav jelenlétében a színekifejlődés gyorsabb és teljesebb (SEBRANEK et al., 2012).

Nedvességtartalom

A nedvességtartalom meghatározása során kapott értékek alapján jól látható, hogy a mért paraméter a kísérlet során mindhárom minta esetében csökkent. A kezdeti 74% helyett a kísérlet végére a minták nedvességtartalma 48,6%, 52,8% és 55,5% lett. A kísérlet kez-

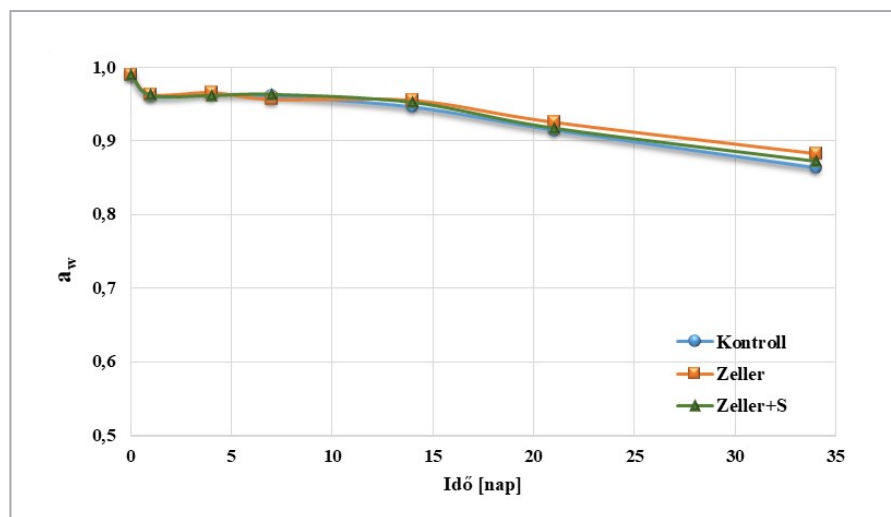
deti szakaszában jelentős különbség nem volt a minták között, az érlelési szakaszban azonban a kontroll minta nedvességtartalma szignifikánsan kisebbnek bizonyult. A statisztikai értékelés alapján mind a pácolási módnak, mind az időnek szignifikáns hatása volt a nedvességtartalomra, a pácolási időnek a hatása azonban jóval nagyobb volt ebben az esetben.

JEONG és munkatársai (2020) négyféle módon pácolt (kontroll, kínai káposztapor, retekpor, spenótpor) sertéshúsokat vizsgáltak. A pácolás során a nedvességtartalom-értékekre vonatkozóan azt a megállapítást tették, hogy az alkalmazott alternatív pácolási módok között szignifikáns volt a különbség, a káposztapor esetében a legmagasabb, míg a spenót alkalmazásával a legalacsonyabb nedvességtartalom-értékeket mérték.

Vízaktivitás

A vízaktivitás vizsgálata élelmiszerbiztonsági szempontból is kiemelten fontos, mivel a húsok magas víztartalma miatt hamar bekövetkeznek a mikrobiológiai eredetű romlások, valamint a mikroorganizmusok által termelt anyagcsere-termékek következtében nem kívánt érzékszervi változások is kialakulhatnak (ROMVÁRI és ANDRÁSSY, 2007).

A vízaktivitás esetén nem volt tapasztalható szignifikáns különbség a minták között. A vízaktivitás (jele: aw) élelmiszerekben lévő összes víztartalom belül annak a víznek a hányadát

5. ábra: Vízkivétel alakulása különböző pácléösszetétellel pácolt húsok esetén

sonló, azonban a nitrátbontó mikroba alkalmazásának hatása megfigyelhető, hiszen a nitrattartalom az érlelési szakaszban nagyobb mértékben nőtt. A nitrát mennyisége az egész kísérlet alatt magasabb volt, mint a csak zellerporral pácolt minták esetében.

Staphylococcus-szám

Az 1950-es évek óta legtöbb esetben a *Staphylococcus carnosus*-t használják starterkultúráként (különösen a nyers fermentált szárazárak feldolgozásában) a nitrátok csökkentése, a jellegzetes fermentált íz kialakítása és a hidrogén-peroxid lebontása céljából (BOSSE et al., 2016).

A *Staphylococcus carnosus* membránhoz kötött nitrát-reduktáz enzime anaerob körülmények között a nitrátot nitríté redukálja, és ezzel energiát termel. A nitrítet a nitrít-reduktáz enzim tovább redukálhatja ammóniumra, hogy megelőzze a sejtek nitrítmérge-

jelöli, amely a mikrobák számára hozzáférhető, így ennek mértéke a termék mikrobiológiai stabilitásával és eltarthatóságával van szoros összefüggésben. Húskészítmények esetén a 0,9 alatti vízkivétel-érték jelent mikrobiológiailag biztonságos terméket. Mindhárom termék vízkivételének lecsökkent erre az értékre a 34. napon. Az elmondható, hogy erre a vizsgált paraméterre a pácolási módoknak, vagyis a páclé összetételének nem volt hatása.

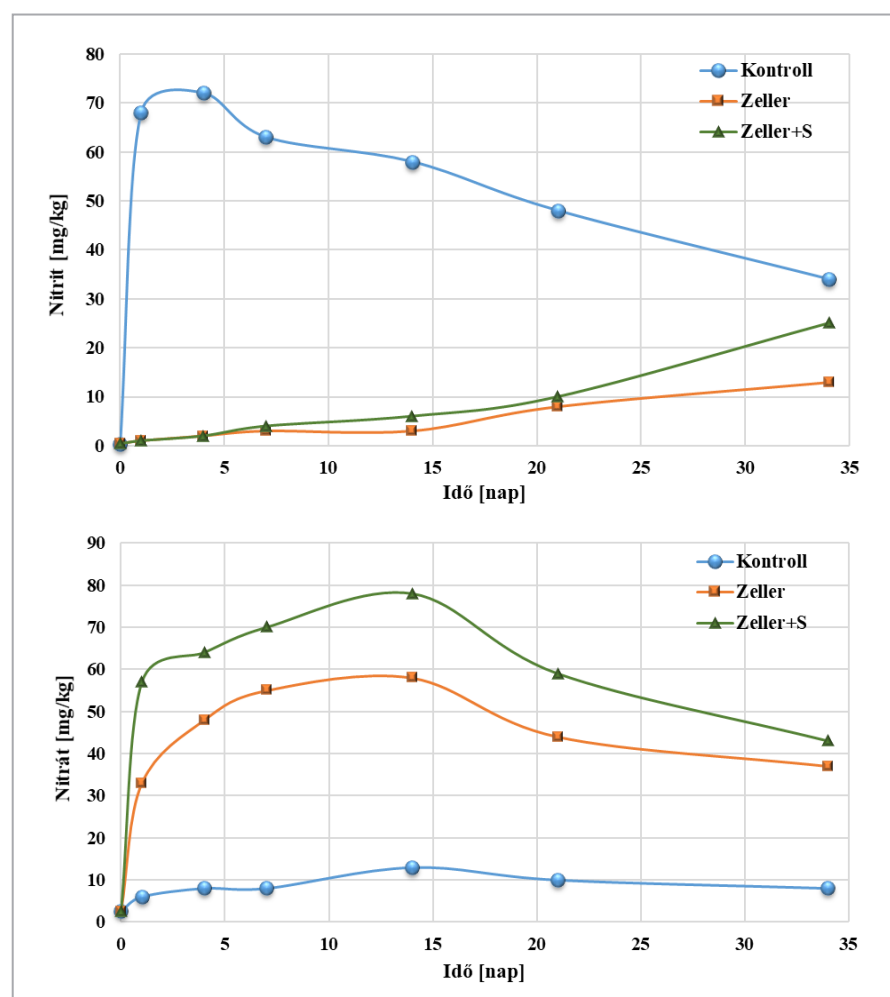
Nitrít- és nitráttartalom

A pácolt minták nitrít- és nitráttartalmának alakulását a 6. ábra szemlélteti. A zellerporral pácolt minták nitrít-tartalma a pácolás során a 7. napig szinte alig nőtt, míg a kontroll minta esetében a 4. napon mértük a legmagasabb értéket. A kontroll minták nitrít-tartalma az érlelés alatt azonban fokozatosan csökkent, ami azzal magyarázható, hogy a pácolás és érlelés előrehaladtával a nitrít folyamatosan fejtette ki hatását a pácolt termékben (színkialakítás, avasodásátlás, izkialakítás, mikrobagátlás stb.).

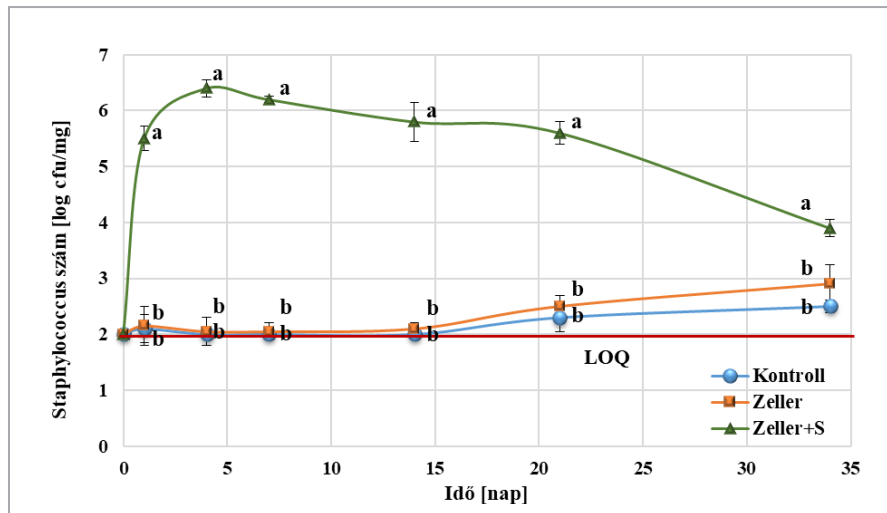
Az eredményekből jól látható, hogy a nitráttartalom a nitráttal pácolt mintákban jelentősen nőtt, és a 14. napon érte el a maximumot. Megállapítható tehát, hogy a páccanyagoknak 14 napon volt szükségük ahhoz, hogy a termékek magjába diffundáljanak. A nitráttartalom-értékek esetén megfigyelt tendenciák összhangban voltak a MÜLLER és munkatársai (2016) által *Staphylococcus*

carnosus-törzsekkel végzett in vitro vizsgálatokkal.

A húspan végbemenő folyamatok következtében a nitráttól képződő nitrát mennyisége az érlelés során kis mértékben nőtt, majd újra csökkent. A zellerporos minták esetében a változási tendencia mindkét esetben ha-

6. ábra: Nitrít- és nitráttartalom alakulása különböző pácléösszetétellel pácolt húsok esetén

7. ábra: Staphylococcus-szám alakulása különböző páclösszetétellel pácolt húsok esetén

zését, és a NADH-t NAD⁺-ra (nikotinamid-adenin-dinukleotid) reoxidálja (SCHLAG et al., 2007).

A *Staphylococcus*-szám alakulását ábrázoló 7. ábrán szembevetve a mikroba tartalmú minta elkülönülése, azonban ez a különbség nem meglepő, hiszen a pácléhez *Staphylococcus carnosus* nitrátbontó mikroba adtuk hozzá. Az érlelési szakaszban csökkenés figyelhető meg, ami összefüggésben lehet a vízaktivitás csökkenésével, a megnövekedett sótartalommal és a hús szerkezetének megváltozásával (CASABURI et al., 2005). A *Staphylococcus carnosus*-mikroba nem tartalmazó páclevekkel pácolt sonkák eredményei hasonlóképpen alakulnak. A pácolási szakaszban szinte nincs változás, az érlelés utolsó két hetében figyelhető meg jelentősebb növekedés. A kísérlet végére (34. nap) a kontroll minta, valamint a csak zellerporral pácolt minta *Staphylococcus*-száma megközelítette a beoltott minták eredményeit. Az eredményeket összehasonlítva a nitrit- és nitráttartalom alakulásával, a nitráttartalom növekedése, valamint a nitráttartalom és a *Staphylococcus*-szám csökkenése összefüggésben van.

Következtetés

Összefoglalásként elmondható, hogy a magas nitráttartalmú zöldségporok alkalmazása fogyasztói szempontból előnyt jelenthet, hiszen ezáltal a pácolt termék nem tartalmaz hozzáadott adalékanyagot, így E-szám-mentes termék-

ről beszélhetünk. Ugyanakkor a termékben jelen van a nitrát és a nitrit, így ez megtéveszti a fogyasztót. A kutatási munkánk során alkalmazott zellerpor-mennyiségből kevesebb nitrit keletkezett, mint a nátrium-nitráttal készített termékekben. A felhasznált mennyiség növelésének azonban korlátai vannak, ugyanis az ennél nagyobb mennyiség már nemkívánatos ízváltozást eredményezhet. Az eredmények továbbá rámutatnak arra, hogy a zellerpor vagy más gyökérzöldségpor alkalmazása esetén a hatékony nitrát → nitrit redukció miatt szükséges a nitrátbontó *S. carnosus* alkalmazása. További vizs-

gálatok tárgyát képezheti a *S. carnosus* csíraszám és mennyisége összefüggésének vizsgálata a keletkezett nitrit mennyiségével.

Irodalomjegyzék

- BOSSE, R., GIBIS, M., SCHMIDT, H., WEISS, J. (2016): Nitrate reductase activity of *Staphylococcus carnosus* affecting the color formation in cured raw ham. *Food Research International*, 85: 113-120. <https://doi.org/10.1016/j.foodres.2016.04.021>
- CASABURI, A., BLAIOTTA, G., MAURIELLO, G., PEPE, O., VILLANI, F. (2005): Technological activities of *Staphylococcus carnosus* and *Staphylococcus simulans* strains isolated from fermented sausages. *Meat Science*, 71: 643-650. <https://doi.org/10.1016/j.meatsci.2005.05.008>
- CHOI, Y., KIM, T., JEON, K., PARK, J., KIM, H., HWANG, K., ET AL. (2017): Effects of pre-converted nitrite from red beet and ascorbic acid on quality characteristics in meat emulsions. *Korean Journal for Food Science of Animal Resources*, 37: 288-296 <https://doi.org/10.5851/kosfa.2017.37.2.288>
- HUNG, Y., DE KOK, T., VERBEKE, W. (2016): Consumer attitude and purchase intention towards processed meat products with natural compounds and a reduced level of nitrite. *Meat Science*, 121: 119-126. <https://doi.org/10.1016/j.meatsci.2016.06.002>
- JEONG, J. Y., BAE, S. M., YOON, J., JEONG, D. H., GWAK, S. H. (2020): Effect of using vegetable powders as nitrite/nitrate sources on the physicochemical characteristics of cooked pork products. *Food Science Animal Resources*, 40: 831-843. <https://doi.org/10.5851/kosfa.2020.e63>

6. MÜLLER, A., FOGARASSY, G., BAJAC, A., WEISS, J., WEISS, A., SCHMIDT, H. (2016): Selection of *Staphylococcus carnosus* strains based on in vitro analysis of technologically relevant physiological activities. *Annals of Microbiology*, 66: 479-487. <https://doi.org/10.1007/s13213-015-1133-y>
7. PEGG, R. B., SHAHIDI, F. (2004): Warm-over flavour. pp. 592-599. In: JENSEN W. K. (Ed): *Encyclopedia of Meat Sciences*. Oxford: Elsevier Academic Press.
8. POSTHUMA, J. A., RASMUSSEN, F. D., SULLIVAN, G. A. (2018): Effects of nitrite source, reducing compounds, and holding time on cured color development in a cured meat model system. *LWT*, 95: 47-50. <https://doi.org/10.1016/j.lwt.2018.04.040>
9. REDFIELD, A. L., SULLIVAN, G. A. (2015): Effects of conventional and alternative curing methods on processed Turkey quality traits. *Poultry Science*, 94: 3005-3014. <https://doi.org/10.3382/ps/pev299>
10. ROMVÁRI, R., ANDRÁSSY, Z. (2007): Állati eredetű élelmiszer alapanyagok jellemzése a fogyasztói igények tükrében. *Élelmiszer, Táplálkozás és Marketing*, 4: 47-50.
11. SCHLAG, S., NERZ, C., BIRKENSTOCK, T. A., ALTENBEREND, F., GÖTZ, F. (2007): Inhibition of staphylococcal biofilm formation by nitrite. *Journal Bacteriology*, 189: 7911-7919. <https://doi.org/10.1128/jb.00598-07>
12. SEBRANEK, J. G., JACKSON-DAVIS, A. L., MYERS, K. L., LAVIERI, N. A. (2012): Beyond celery and starter culture: Advances in natural/organic curing processes in the United States. *Meat Science*, 58th International Congress of Meat Science and Technology (58th ICoMST) 92: 267-273. <https://doi.org/10.1016/j.meatsci.2012.03.002>
13. SHIN, D., HWANG, K., LEE, C., KIM, T., PARK, Y., HAN, S. G. (2017): Effect of swiss chard (*beta vulgaris var. cicla*) as nitrite replacement on color stability and shelf-life of cooked pork patties during refrigerated storage. *Korean Journal for Food Science of Animal Resources*, 37: 418-428. <https://doi.org/10.5851/kosfa.2017.37.3.418>
14. STÉGERNÉ MÁTÉ, M., BARTA, J., HORVÁTH, DNÉ, IVANICS, J. (2007): Zöldségfélék nitrit-, nitráttartalma és azok feldolgozás alatti változásai. A táplálkozástudomány iskolája. Interdiszciplináris Konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából. Budapest
15. SUTER, M., HADORN, R. (2007): Saucisses de Lyon fabrication sans additifs de numeros E et avec une teneur réduite en sel. *Viandes et Produits Carnés*, 26: 189-192.
16. TROY D. J., KERRY J. P. (2010): Consumer perception and the role of science in the meat industry. *Meat Science*, 86 (1): 214-226. <https://doi.org/10.1016/j.meatsci.2010.05.009>
17. TSOUKALAS D. S., KATSANIDIS E., MARANTIDOU S., BLOUKAS J. G. (2011): Effect of freeze-dried leek powder and nitrite level on processing and quality characteristics of fermented sausages. *Meat Science*, 87 (2): 140-145. <https://doi.org/10.1016/j.meatsci.2010.10.003>
18. VAQUERO-MARTÍN M., SÁNCHEZ-IGLESÍAS M. J., MARTÍNEZ B., RUBIO B. (2009): Effect of manufacturing with vegetable juice powder as source of nitrite of cooked loin. pp. 599-602. *Proceedings*, 55th International Congress of Meat Science and Technology. Copenhagen, Denmark, 16-21. August 2009.

Investigating the effect of natural nitrate sources on traditional cured products to reduce artificial additives

Abstract

The aim of the research work was to replace artificial nitrite in the production of long-aged products with traditional curing methods with nitrate sources of natural origin and to investigate the quality characteristics of the resulting product. The applicability of celery as a natural nitrate source was investigated. In our experimental work, we prepared raw, cured boneless pork loin with a combination of celery root powder, celery root powder and a nitrate-degrading microbe (*Staphylococcus carnosus*). Traditionally cured meat was used as a control sample. The development of the cured colour, the salt content, water activity and moisture content, the nitrite and nitrate content of the product and the change in *Staphylococcus* count of the samples were monitored. In addition, we also aimed to investigate the evolution of. The a^* (red) values of the colour factors (L^* , a^* , b^*) showed significant differences between the products. The amount of celery powder used in the experiment resulted in less nitrite than in the products prepared with sodium nitrite.

Keywords: brining, nitrite, nitrate, celery juice powder, *Staphylococcus carnosus*